KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 23.5.2022 r.
COM(2022) 613 final

Zalecenie

ZALECENIE RADY

w sprawie krajowego programu reform Chorwacji na 2022 r., zawierające opinię Rady na temat przedstawionego przez Chorwację programu konwergencji na 2022 r.

{SWD(2022) 613 final} - {SWD(2022) 640 final}

Zalecenie

ZALECENIE RADY

w sprawie krajowego programu reform Chorwacji na 2022 r., zawierające opinię Rady na temat przedstawionego przez Chorwację programu konwergencji na 2022 r.

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 121 ust. 2 i art. 148 ust. 4,

uwzględniając rozporządzenie Rady (WE) nr 1466/97 z dnia 7 lipca 1997 r. w sprawie wzmocnienia nadzoru pozycji budżetowych oraz nadzoru i koordynacji polityk gospodarczych[1], w szczególności jego art. 9 ust. 2,

uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1176/2011 z dnia 16 listopada 2011 r. w sprawie zapobiegania zakłóceniom równowagi makroekonomicznej i ich korygowania[2], w szczególności jego art. 6 ust. 1,

uwzględniając zalecenie Komisji Europejskiej,

uwzględniając rezolucje Parlamentu Europejskiego,

uwzględniając konkluzje Rady Europejskiej,

uwzględniając opinię Komitetu ds. Zatrudnienia,

uwzględniając opinię Komitetu Ekonomiczno-Finansowego,

uwzględniając opinię Komitetu Ochrony Socjalnej,

uwzględniając opinię Komitetu Polityki Gospodarczej,

a także mając na uwadze, co następuje:

(1) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/241[3] ustanawiające Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności weszło w życie 19 lutego 2021 r. Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności zapewnia wsparcie finansowe na rzecz realizacji reform i inwestycji, co pociąga za sobą impuls fiskalny finansowany przez Unię. Przyczynia się on do ożywienia gospodarczego oraz wdrażania zrównoważonych i pobudzających wzrost gospodarczy reform i inwestycji, których celem jest w szczególności promowanie zielonej i cyfrowej transformacji, zwiększając jednocześnie odporność i wzrost potencjalny gospodarek państw członkowskich. Pomaga również wzmocnić stabilność finansów publicznych oraz pobudzić wzrost gospodarczy i tworzenie miejsc pracy w średnim i długim okresie. Maksymalny wkład finansowy dla każdego państwa członkowskiego w ramach

[1] Dz.U. L 209 z 2.8.1997, s. 1.

[2] Dz.U. L 306 z 23.11.2011, s. 25.

[3] Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/241 z dnia 12 lutego 2021 r. ustanawiające Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (Dz.U. L 57 z 18.2.2021, s. 17).

Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności [został] zaktualizowany [XX] czerwca 2022 r., zgodnie z art. 11 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2021/2411.

(2) 24 listopada 2021 r. Komisja przyjęła roczną analizę zrównoważonego wzrostu gospodarczego, rozpoczynając tym samym europejski semestr na rzecz koordynacji polityki gospodarczej na 2022 r. Należycie uwzględniono w niej potwierdzone wspólne zobowiązanie, które podjęto w maju 2021 r. podczas Szczytu Społecznego w Porto, do dalszego wdrażania Europejskiego filaru praw socjalnych proklamowanego przez Parlament Europejski, Radę i Komisję 17 listopada 2017 r. 25 marca 2022 r. Rada Europejska zatwierdziła priorytety rocznej analizy zrównoważonego wzrostu gospodarczego na 2022 r. 24 listopada 2021 r., działając na podstawie rozporządzenia (UE) nr 1176/2011, Komisja przyjęła również sprawozdanie przedkładane w ramach mechanizmu ostrzegania, w którym wskazała Chorwację jako jedno z państw członkowskich, w przypadku których potrzebna będzie szczegółowa ocena sytuacji[4]. Tego samego dnia Komisja przyjęła wniosek dotyczący wspólnego sprawozdania o zatrudnieniu na 2022 r., w którym przeanalizowano wdrażanie wytycznych dotyczących zatrudnienia i zasad Europejskiego filaru praw socjalnych i który Rada przyjęła 14 marca 2022 r.

(3) Inwazja Rosji na Ukrainę, która nastąpiła wkrótce po globalnej pandemii, znacząco zmieniła kontekst geopolityczny i gospodarczy. Skutki tej inwazji odczuwane przez gospodarki państw członkowskich to m.in. wyższe ceny energii i żywności oraz słabsze perspektywy wzrostu gospodarczego. Wyższe ceny energii wpływają zwłaszcza na gospodarstwa domowe znajdujące się w najtrudniejszej sytuacji, które doświadczają ubóstwa energetycznego. UE doświadcza również bezprecedensowego napływu osób uciekających z Ukrainy. W tym kontekście 4 marca 2022 r. uruchomiono po raz pierwszy dyrektywę w sprawie tymczasowej ochrony[5], przyznając osobom wysiedlonym z Ukrainy prawo do legalnego pobytu w UE, a także dostęp do kształcenia i szkolenia, rynku pracy, opieki zdrowotnej, mieszkań i opieki społecznej.

(4) Biorąc pod uwagę szybko zmieniającą się sytuację gospodarczą i geopolityczną, europejski semestr ponownie służy do zakrojonej na szeroką skalę koordynacji polityki gospodarczej i polityki zatrudnienia w 2022 r., jednocześnie rozwijając się zgodnie z wymogami dotyczącymi wdrażania Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności, jak opisano w rocznej analizie zrównoważonego wzrostu gospodarczego na 2022 r. Realizacja przyjętych planów odbudowy i zwiększania odporności jest nieodzowna do osiągnięcia priorytetów polityki w ramach europejskiego semestru, ponieważ plany te uwzględniają wszystkie stosowne zalecenia krajowe, wydane w cyklach semestru w latach 2019 i 2020, lub znaczną część tych zaleceń. Zalecenia dla poszczególnych krajów na lata 2019 i 2020 pozostają aktualne również w odniesieniu do planów odbudowy i zwiększania odporności, które są uzupełniane, aktualizowane lub zmieniane zgodnie z art. 14, 18 i 21 rozporządzenia (UE) 2021/241, obok zaleceń dla poszczególnych krajów wydanych do dnia przedłożenia zmodyfikowanego planu.

---

[4] Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1176/2011 z dnia 16 listopada 2011 r. w sprawie zapobiegania zakłóceniom równowagi makroekonomicznej i ich korygowania, Dz.U. L 306 z 23.11.2011, s. 25.

[5] Decyzja wykonawcza Rady (UE) 2022/382 z dnia 4 marca 2022 r. stwierdzająca istnienie masowego napływu wysiedleńców z Ukrainy w rozumieniu art. 5 dyrektywy 2001/55/WE i skutkująca wprowadzeniem tymczasowej ochrony, Dz.U. L 71 z 4.3.2022, s. 1.

(5) Ogólna klauzula wyjścia obowiązuje od marca 2020 r.[6] W komunikacie z 3 marca 2021 r.[7] Komisja wyraziła również opinię, że decyzję w sprawie dezaktywacji ogólnej klauzuli wyjścia lub dalszego jej stosowania należy podejmować w ramach oceny ogólnej stanu gospodarki, przy czym głównym kryterium ilościowym powinien być poziom aktywności gospodarczej w Unii lub w strefie euro w porównaniu z poziomami sprzed kryzysu (na koniec 2019 r.). Większa niepewność i poważne ryzyko pogorszenia perspektywy gospodarczej w kontekście wojny w Europie, bezprecedensowe podwyżki cen energii i utrzymujące się zakłócenia w łańcuchu dostaw uzasadniają przedłużenie do końca 2023 r. ogólnej klauzuli wyjścia przewidzianej w pakcie stabilności i wzrostu.

(6) Zgodnie z podejściem przyjętym w opinii Rady z 18 czerwca 2021 r. w sprawie programu konwergencji na 2021 r. kurs polityki fiskalnej jest obecnie najlepiej mierzony zmianą wydatków pierwotnych (po skorygowaniu o działania dyskrecjonalne po stronie dochodów), z wyłączeniem tymczasowych działań nadzwyczajnych związanych z kryzysem wywołanym COVID-19, lecz z uwzględnieniem wydatków finansowanych z bezzwrotnego wsparcia (dotacji) w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności oraz innych funduszy UE, w stosunku do średniookresowego wzrostu potencjalnego[8]. Poza oceną ogólnego kursu polityki fiskalnej celem analizy jest również sprawdzenie, czy krajowa polityka fiskalna ma rozważny charakter, a jej struktura sprzyja trwałemu ożywieniu gospodarczemu zgodnemu z celami zielonej i cyfrowej transformacji; z tego powodu uwagę zwraca się również na zmiany bieżących wydatków pierwotnych (po skorygowaniu o działania dyskrecjonalne po stronie dochodów i z wyłączeniem tymczasowych działań nadzwyczajnych związanych z kryzysem wywołanym COVID-19) i inwestycji finansowanych ze środków krajowych[9].

(7) 2 marca 2022 r. Komisja przyjęła komunikat zawierający ogólne wytyczne dotyczące polityki fiskalnej w 2023 r. w celu wsparcia państw członkowskich w przygotowaniu programów stabilności i konwergencji, a przez to wzmocnienia koordynacji polityki[10]. Komisja stwierdziła, że w oparciu o perspektywy makroekonomiczne prognozy z zimy 2022 r. stosowne wydaje się przejście w 2023 r. od ogółem wspierającego kursu polityki fiskalnej w latach 2020–2022 do zasadniczo neutralnego ogólnego kursu polityki fiskalnej, przy zachowaniu gotowości do odpowiedniej reakcji w przypadku zmiany sytuacji gospodarczej. Komisja oznajmiła, że zalecenia fiskalne na 2023 r. nadal powinny być różne dla poszczególnych państw członkowskich i uwzględniać potencjalne efekty zewnętrzne dla innych krajów. Komisja wezwała państwa członkowskie do uwzględnienia wytycznych w ich programach stabilności i konwergencji. Komisja zobowiązała się, że będzie ściśle monitorować sytuację

---

6 Komunikat Komisji do Rady w sprawie uruchomienia ogólnej klauzuli korekcyjnej w ramach paktu stabilności i wzrostu, Bruksela, COM(2020) 123 final z 20.3.2020.

7 Komunikat Komisji do Rady „Rok od wybuchu pandemii COVID-19: działania z zakresu polityki fiskalnej”, Bruksela, COM(2021) 105 final z 3.3.2021.

8 Szacunki dotyczące kursu polityki fiskalnej i jej komponentów w niniejszym zaleceniu są szacunkami Komisji opartymi na założeniach stanowiących podstawę prognozy Komisji z wiosny 2022 r. Szacunki Komisji dotyczące średniookresowego wzrostu potencjalnego nie uwzględniają pozytywnego wpływu reform, które są częścią planu odbudowy i zwiększania odporności i które mogą pobudzić wzrost potencjalny.

9 Niefinansowane z dotacji w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności ani z innych funduszy UE.

10 Komunikat Komisji do Rady: Wytyczne dotyczące polityki fiskalnej na 2023 r., Bruksela, COM(2022) 85 final z 2.3.2022.

gospodarczą i w razie potrzeby dostosuje swoje wytyczne polityczne, najpóźniej pod koniec maja 2022 r. w wiosennym pakiecie europejskiego semestru.

(8) W stosunku do wytycznych fiskalnych przedstawionych 2 marca 2022 r. zalecenia fiskalne na 2023 r. uwzględniają gorsze perspektywy gospodarcze, większą niepewność i dodatkowe ryzyko pogorszenia się koniunktury oraz wyższą inflację, niż zakładano w prognozie zimowej. W tym kontekście działania fiskalne muszą mieć na celu rozwijanie inwestycji publicznych na rzecz zielonej i cyfrowej transformacji oraz bezpieczeństwa energetycznego, a także zachowanie siły nabywczej gospodarstw domowych znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji, tak aby złagodzić skutki wzrostu cen energii i pomóc ograniczyć presję inflacyjną efektów drugiej rundy za pomocą ukierunkowanych środków tymczasowych; polityka fiskalna musi pozostać elastyczna, aby można było ją dostosowywać do szybko zmieniających się okoliczności; musi też być różna dla poszczególnych krajów w zależności od ich sytuacji fiskalnej i gospodarczej, m.in. pod względem narażenia na kryzys i napływu wysiedleńców z Ukrainy.

(9) 14 maja 2021 r. Chorwacja przedstawiła Komisji swój krajowy plan odbudowy i zwiększania odporności, zgodnie z art. 18 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2021/241. Na podstawie art. 19 rozporządzenia (UE) 2021/241 Komisja oceniła adekwatność, skuteczność, efektywność oraz spójność planu odbudowy i zwiększania odporności, zgodnie z wytycznymi dotyczącymi oceny zawartymi w załączniku V do tego rozporządzenia. 20 lipca 2021 r. Rada przyjęła decyzję w sprawie zatwierdzenia oceny planu odbudowy i zwiększania odporności Chorwacji[11]. Uruchomienie transz jest uzależnione od decyzji Komisji podjętej zgodnie z art. 24 ust. 5 rozporządzenia (UE) 2021/241 i stwierdzającej, że Chorwacja osiągnęła w zadowalający sposób odpowiednie kamienie milowe i wartości docelowe określone w decyzji wykonawczej Rady. Osiągnięcie w zadowalający sposób zakłada, że działania związane z uprzednio osiągniętymi kamieniami milowymi i wartościami docelowymi nie zostały odwrócone.

(10) 28 kwietnia 2022 r. Chorwacja przedłożyła swój krajowy program reform na 2022 r., a 29 kwietnia 2022 r. – swój program konwergencji na 2022 r., zgodnie z art. 4 rozporządzenia (WE) nr 1466/97. W celu uwzględnienia powiązań między tymi dwoma programami poddano je jednoczesnej ocenie. Zgodnie z art. 27 rozporządzenia (UE) 2021/241 krajowy program reform na 2022 r. odzwierciedla również półroczne sprawozdania Chorwacji z postępów w realizacji jej planu odbudowy i zwiększania odporności.

(11) 23 maja 2022 r. Komisja opublikowała sprawozdanie krajowe dotyczące Chorwacji na 2022 r.[12] Oceniono w nim postępy Chorwacji we wdrażaniu stosownych zaleceń dla tego kraju przyjętych przez Radę w latach 2019, 2020 i 2021 i podsumowano realizację planu odbudowy i zwiększania odporności przez Chorwację, z uwzględnieniem tabeli wyników w zakresie odbudowy i zwiększania odporności. Na podstawie tej analizy w sprawozdaniu krajowym wskazano luki dotyczące wyzwań, których nie uwzględniono w planie odbudowy i zwiększania odporności lub uwzględniono je jedynie częściowo, a także nowych i pojawiających się wyzwań, w tym związanych z inwazją Rosji na Ukrainę. Oceniono w nim również postępy

[11] Decyzja wykonawcza Rady z dnia 6 lipca 2021 r. w sprawie zatwierdzenia oceny planu odbudowy i zwiększania odporności Chorwacji (ST 10149/2021)

[12] SWD(2022) 613 final.

Chorwacji we wdrażaniu Europejskiego filaru praw socjalnych oraz w realizacji głównych celów UE dotyczących zatrudnienia, umiejętności i ograniczania ubóstwa, a także postępy w realizacji celów ONZ w zakresie zrównoważonego rozwoju.

(12) Komisja przeprowadziła szczegółową ocenę sytuacji dla Chorwacji na podstawie art. 5 rozporządzenia (UE) nr 1176/2011 i opublikowała jej wyniki 23 maja 2022 r.[13] Komisja stwierdziła, że w Chorwacji już nie występują zakłócenia równowagi makroekonomicznej. Poczyniono w szczególności znaczne postępy w ograniczaniu zadłużenia sektora prywatnego i zobowiązań zagranicznych netto, podczas gdy dług sektora instytucji rządowych i samorządowych utrzymuje się na wysokim poziomie, ale ponownie wykazuje tendencję spadkową, co przyniosło znaczną poprawę przed pandemią.

(13) 20 lipca 2020 r. Rada zaleciła Chorwacji wprowadzenie w 2020 i 2021 r. wszelkich niezbędnych środków, zgodnie z ogólną klauzulą wyjścia, w celu skutecznego zaradzenia pandemii, wspomożenia gospodarki, a następnie wsparcia jej odbudowy. Ponadto zaleciła Chorwacji – gdy pozwolą na to warunki ekonomiczne – prowadzenie polityk fiskalnych mających na celu osiągnięcie ostrożnej sytuacji fiskalnej w średnim terminie i zapewnienie długookresowej zdolności do obsługi długu, przy jednoczesnym zwiększeniu inwestycji. Według danych zweryfikowanych przez Eurostat, w 2021 r. deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych Chorwacji spadł z poziomu 7,3 % PKB w 2020 r. do 2,9 % w 2021 r. Działania w zakresie polityki fiskalnej podjęte przez Chorwację wspierały ożywienie gospodarcze w 2021 r., podczas gdy tymczasowe nadzwyczajne środki wsparcia zmniejszono z 3,3 % PKB w 2020 r. do 2,1 % w 2021 r. Działania podjęte przez Chorwację w 2021 r. były zgodne z zaleceniem Rady z 20 lipca 2020 r. Działania dyskrecjonalne w ramach polityki budżetowej, które rząd podjął w latach 2020 i 2021, miały w większości charakter tymczasowy lub były zrównoważone środkami kompensacyjnymi. Jednocześnie niektóre działania dyskrecjonalne podjęte przez rząd w 2021 r. nie miały charakteru tymczasowego ani nie były zrównoważone środkami kompensacyjnymi i obejmowały głównie zmniejszenie podatku dochodowego od osób fizycznych i prawnych w wysokości 0,5 % PKB. Według danych zweryfikowanych przez Eurostat dług sektora instytucji rządowych i samorządowych wyniósł w 2021 r. 79,8 % PKB.

(14) Scenariusz makroekonomiczny, na którym oparto prognozy budżetowe w programie konwergencji na 2022 r., jest ostrożny w 2022 r. i korzystny w późniejszym okresie. Rząd prognozuje, że realny PKB wzrośnie w 2022 r. o 3,0 %, a w 2023 r. – o 4,4 %. Dla porównania w prognozie Komisji z wiosny 2022 r. przewiduje się wyższy wzrost realnego PKB na poziomie 3,4 % w 2022 r. i niższy wzrost w wysokości 3,0 % w 2023 r., przy czym różnica ta wynika głównie z niższych oczekiwań władz chorwackich co do wzrostu realnego spożycia gospodarstw domowych w 2022 r. W programie konwergencji na 2022 r. rząd oczekuje, że deficyt nominalny zmniejszy się nieco do poziomu 2,8 % PKB w 2022 r. i 1,6 % PKB w 2023 r. Nieznaczny spadek w 2022 r. odzwierciedla głównie wzrost działalności gospodarczej oraz zniesienie większości środków nadzwyczajnych. W programie przewidziano, że relacja długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB spadnie w 2022 r. do 76,2 %, a w 2023 r. obniży się do 71,7 % PKB. Przy uwzględnieniu środków z zakresu polityki znanych w dniu będącym datą graniczną prognozy Komisji z wiosny 2022 r.

[13] SWD(2022) 633 final.

w prognozie tej przewiduje się, że deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych wyniesie 2,3 % PKB w 2022 r. i 1,8 % PKB w 2023 r. Jest on niższy niż deficyt przewidywany na 2022 r. i wyższy niż deficyt przewidywany na 2023 r. w programie konwergencji, przede wszystkim ze względu na niższy poziom wydatków na nakłady brutto na środki trwałe i inne wydatki, jakiego spodziewa się Komisja w 2022 r. Ponadto prognoza Komisji zakłada nieco niższy poziom przesunięcia zarówno dochodów, jak i wydatków, co wynika z różnicy w prognozach dotyczących inflacji. W prognozie Komisji z wiosny 2022 r. przewiduje się niższą relację długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB, która w 2022 r. ma wynieść 75,3 %, a w 2023 r. jej wyższy poziom – 73,1 %.

Na podstawie prognozy Komisji z wiosny 2022 r. średniookresowy (średnia z 10 lat) wzrost produktu potencjalnego szacowany jest na 2,2 %. Szacunki te nie uwzględniają jednak wpływu reform, które wchodzą w skład planu odbudowy i zwiększania odporności i mogą zwiększyć wzrost potencjalny Chorwacji.

(15) W 2022 r. rząd stopniowo wycofał większość środków wprowadzonych w reakcji na kryzys związany z COVID-19, w związku z czym prognozuje się, że tymczasowe nadzwyczajne środki wsparcia zmaleją z 2,1 % PKB w 2021 r. do 0,4 % PKB w 2022 r. Na deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych w 2022 r. mają wpływ środki, które wprowadzono, aby przeciwdziałać gospodarczym i społecznym skutkom wzrostu cen energii, i które w prognozie Komisji z wiosny 2022 r. szacuje się na 0,4 % PKB w 2022 r. i 0,2 % PKB w 2023 r.[14] Środki te obejmują głównie transfery socjalne kierowane do uboższych gospodarstw domowych, wsparcie dla przedsiębiorstw oraz obniżki podatków pośrednich od zużycia energii. Środki te są w większości tymczasowe. Jeżeli jednak ceny energii pozostaną wysokie również w 2023 r., niektóre z tych środków mogłyby zostać utrzymane. Niektóre z tych środków nie są ukierunkowane, w szczególności ogólne obniżki podatków pośrednich od energii. Na deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych mają również wpływ koszty zapewnienia tymczasowej ochrony wysiedleńcom z Ukrainy, które według prognozy Komisji z wiosny 2022 r. mają wynieść 0,1 % PKB w 2022 r. i 0,1 % PKB w 2023 r.[15]

(16) 18 czerwca 2021 Rada zaleciła, by w 2022 r. Chorwacja[16] kontynuowała wspierający kurs polityki fiskalnej, wykorzystując m.in. impuls zapewniony przez Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności, oraz utrzymała inwestycje finansowane ze środków krajowych. Rada zaleciła również Chorwacji utrzymanie pod kontrolą wzrostu wydatków bieżących finansowanych ze środków krajowych. Zaleciła też, by Chorwacja prowadziła – kiedy warunki ekonomiczne na to pozwolą – politykę

[14] Dane liczbowe odzwierciedlają poziom rocznych kosztów budżetowych tych środków wprowadzanych od jesieni 2021 r., w tym bieżących dochodów i wydatków, a także – w stosownych przypadkach – środków w zakresie nakładów inwestycyjnych.

[15] Zakłada się, że łączna liczba wysiedleńców, którzy dotrą z Ukrainy do UE, osiągnie stopniowo 6 mln do końca 2022 r., a ich rozmieszczenie geograficzne szacuje się na podstawie wielkości istniejącej diaspory, względnej liczby ludności przyjmującego państwa członkowskiego oraz rzeczywistego rozmieszczenia wysiedleńców z Ukrainy w całej UE od marca 2022 r. W przypadku kosztów budżetowych na osobę szacunki opierają się na modelu mikrosymulacyjnym Euromod opracowanym przez Wspólne Centrum Badawcze Komisji, z uwzględnieniem zarówno transferów pieniężnych, do których osoby te mogą być uprawnione, jak i świadczeń rzeczowych, takich jak edukacja i opieka zdrowotna.

[16] Zalecenie Rady z dnia 18 czerwca 2021 r. zawierające opinię Rady na temat przedstawionego przez Chorwację programu konwergencji na 2021 r. (Dz.U. C 304 z 29.7.2021, s. 48).

fiskalną mającą na celu osiągnięcie rozważnej sytuacji fiskalnej i zapewnienie stabilności finansów publicznych w średnim okresie, przy jednoczesnym zwiększeniu inwestycji w celu pobudzenia potencjału wzrostu gospodarczego.

(17) Na podstawie prognozy Komisji z wiosny 2022 r. i z uwzględnieniem informacji zawartych w programie konwergencji Chorwacji na 2022 r. prognozuje się, że kurs polityki fiskalnej w 2022 r. będzie wspierający i wyniesie -1,8 % PKB, zgodnie z zaleceniem Rady[17]. Chorwacja planuje dalsze wspieranie ożywienia gospodarczego przez wykorzystanie Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności do finansowania dodatkowych inwestycji, zgodnie z zaleceniem Rady. Prognozuje się, że pozytywny wpływ, jaki mają na działalność gospodarczą wydatki finansowane z dotacji w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności oraz innych funduszy UE, wzrośnie o 0,5 p.p. PKB w porównaniu z 2021 r. Przewiduje się, że inwestycje finansowane ze środków krajowych będą miały ekspansywny wpływ na kurs polityki fiskalnej, który wyniesie 0,4 p.p. w 2022 r.[18]. W związku z tym Chorwacja planuje utrzymać inwestycje finansowane ze środków krajowych, zgodnie z zaleceniem Rady. Jednocześnie prognozuje się, że wzrost bieżących wydatków pierwotnych finansowanych ze środków krajowych (po skorygowaniu o nowe działania po stronie dochodów) w 2022 r. będzie mieć ekspansywny wpływ na ogólny kurs polityki fiskalnej, wynoszący 1,0 p.p. Ten znaczący ekspansywny wpływ obejmuje dodatkowy wpływ środków mających zaradzić gospodarczym i społecznym skutkom wzrostu cen energii (0,4 % PKB), a także koszty zapewnienia tymczasowej ochrony wysiedleńcom z Ukrainy (0,1 % PKB), przy czym prognozuje się również, że wyższe wydatki związane ze zużyciem pośrednim, spowodowane częściowo wzrostem inflacji przyczynią się do wzrostu wydatków bieżących netto. W związku z tym, zgodnie z aktualnymi szacunkami Komisji, Chorwacja nie utrzymuje pod kontrolą w wystarczającym stopniu wzrostu wydatków bieżących finansowanych ze środków krajowych w 2022 r.

(18) W prognozie Komisji z wiosny 2022 r. przewiduje się, że w 2023 r. kurs polityki fiskalnej wyniesie -0,7 % PKB, przy założeniu kontynuacji dotychczasowej polityki[19]. Prognozuje się, że w 2023 r. Chorwacja będzie nadal wykorzystywać dotacje w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności do finansowania dodatkowych inwestycji wspierających ożywienie gospodarcze. Prognozuje się, że pozytywny wpływ, jaki na działalność gospodarczą mają wydatki finansowane z dotacji w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności oraz innych funduszy UE, wzrośnie o 0,5 p.p. w stosunku do 2022 r. Przewiduje się, że inwestycje finansowane ze środków krajowych będą miały nieco ekspansywny wpływ na kurs polityki fiskalnej, który wyniesie 0,1 p.p. w 2023 r.[20]. Jednocześnie prognozuje się, że wzrost bieżących wydatków pierwotnych finansowanych ze środków krajowych (po skorygowaniu o nowe działania po stronie dochodów) w 2023 r. będzie mieć zasadniczo neutralny wpływ na ogólny kurs polityki fiskalnej,

---

17 Ujemna (dodatnia) wartość wskaźnika odpowiada nadwyżce (niedoborowi) wzrostu wydatków pierwotnych w porównaniu ze średniookresowym wzrostem gospodarczym, wskazując na ekspansywną (restrykcyjną) politykę fiskalną.

18 Przewiduje się, że pozostałe wydatki kapitałowe finansowane ze środków krajowych będą miały nieco restrykcyjny wpływ, który wyniesie 0,1 p.p. PKB.

19 Ujemna wartość wskaźnika odpowiada nadwyżce wzrostu wydatków pierwotnych w porównaniu ze średniookresowym wzrostem gospodarczym, wskazując na ekspansywną politykę fiskalną.

20 Przewiduje się, że pozostałe wydatki kapitałowe finansowane ze środków krajowych będą miały nieco restrykcyjny wpływ, który wyniesie 0,1 p.p. PKB.

który wyniesie -0,2 p.p. Obejmuje to wpływ stopniowego wycofywania niektórych środków wprowadzonych w obliczu wzrostu cen energii (0,2 % PKB). W związku z tym zasadniczo neutralny wpływ wydatków bieżących finansowanych ze środków krajowych zależy częściowo od stopniowego wycofywania środków mających zaradzić skutkom wzrostu cen energii, zgodnie z obecnym planem.

(19) W programie konwergencji na 2022 r. przewiduje się, że deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych będzie się stopniowo zmniejszać do 1,6 % PKB w 2024 r. i do 1,2 % do 2025 r. Planuje się zatem, że deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych pozostanie na poziomie poniżej 3 % PKB do 2025 r. W programie przewidziano, że relacja długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB spadnie do 2025 r., mianowicie obniżając się w 2024 r. do 68,9 %, a w 2025 r. do 66,9 % PKB. Z analizy przeprowadzonej przez Komisję wynika, że zagrożenie dla długookresowej zdolności do obsługi długu wydaje się średnie w średnim okresie.

(20) Zgodnie z art. 19 ust. 3 lit. b) i kryterium 2.2 załącznika V do rozporządzenia (UE) 2021/241 plan odbudowy i zwiększania odporności zawiera obszerny zestaw wzajemnie wzmacniających się reform i inwestycji, które mają zostać wdrożone do 2026 r. Pomagają one sprostać wszystkim wyzwaniom gospodarczym i społecznym, które zostały wskazane w stosownych zaleceniach krajowych skierowanych do Chorwacji przez Radę w ramach europejskiego semestru w 2019 i 2020 r., obok zaleceń dla tego kraju wydanych do dnia przyjęcia planu, lub znacznej części tych wyzwań.

(21) W planie uwzględniono w szczególności zalecenia krajowe poprzez reformy mające na celu wzmocnienie ram budżetowych, środki z zakresu aktywnej polityki rynku pracy oraz reformę edukacji służącą poprawie dostępu do edukacji i jej jakości oraz adekwatności edukacji pod kątem rynku pracy. Wyzwania, przed którymi stoi chorwacki system opieki zdrowotnej, który szczególnie ucierpiał w wyniku pandemii COVID-19, są rozwiązywane za pomocą środków mających na celu poprawę efektywności, jakości, dostępności i stabilności finansowej. W planie uwzględniono ponadto zalecenia krajowe w tych obszarach poprzez przyspieszenie dekarbonizacji sektora energetycznego, zwiększenie ogólnej efektywności energetycznej oraz skoncentrowanie inwestycji na zrównoważonym transporcie oraz infrastrukturze i usługach cyfrowych. Plan zawiera ponadto dalekosiężne środki służące poprawie efektywności administracji publicznej i systemu wymiaru sprawiedliwości, zapobieganiu korupcji, jej wykrywaniu i eliminowaniu, poprawie otoczenia działalności gospodarczej oraz wspieraniu inwestycji w badania naukowe i innowacje oraz ich znaczenia w kontekście polityki.

(22) Oczekuje się, że realizacja planu odbudowy i zwiększania odporności Chorwacji przyczyni się do dalszych postępów w zielonej i cyfrowej transformacji. Działania wspierające realizację celów klimatycznych w Chorwacji stanowią 40,3 % łącznej alokacji w ramach planu, a działania wspierające realizację celów cyfrowych – 20,4 %. Pełna realizacja planu odbudowy i zwiększania odporności, zgodnie z odpowiednimi kamieniami milowymi i wartościami docelowymi, pomoże Chorwacji szybko przezwyciężyć skutki kryzysu związanego z COVID-19, wzmacniając jednocześnie jej odporność. Systematyczne angażowanie partnerów społecznych i innych odpowiednich zainteresowanych stron pozostaje ważne dla pomyślnej realizacji planu odbudowy i zwiększania odporności, a także innych polityk gospodarczych i polityk zatrudnienia wykraczających poza zakres tego planu,

ponieważ służy zapewnieniu szerokiego poczucia odpowiedzialności za cały program polityczny.

(23) Chorwacja nie przedłożyła jeszcze umowy partnerstwa ani innych dokumentów programowych dotyczących polityki spójności[21]. Zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z 24 czerwca 2021 r. Chorwacja uwzględnia w programowaniu funduszy polityki spójności na lata 2021–2027 stosowne zalecenia krajowe. Jest to warunek wstępny poprawy skuteczności i zmaksymalizowania wartości dodanej wsparcia finansowego otrzymywanego z funduszy polityki spójności i jednocześnie przyczynia się do koordynacji, komplementarności i spójności między tymi funduszami a innymi instrumentami i funduszami unijnymi. Pomyślne wdrożenie Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności oraz programów polityki spójności zależy również od usunięcia przeszkód dla inwestycji wspierających zieloną i cyfrową transformację oraz zrównoważony rozwój terytorialny.

(24) Plan REPowerEU przyjęto w odpowiedzi na mandat powierzony szefom państw lub rządów UE w Deklaracji wersalskiej i ma on na celu jak najszybsze uniezależnienie Unii Europejskiej od importu paliw kopalnych z Rosji. W ramach dialogu z państwami członkowskimi określane są najodpowiedniejsze projekty, inwestycje i reformy służące temu celowi na szczeblu krajowym, regionalnym i unijnym. Działania te mają zmniejszyć zależność od paliw kopalnych ogółem, a także pomóc znaleźć inne źródła importu paliw kopalnych niż Rosja.

(25) Chorwacja zobowiązała się odejść od węgla do produkcji energii elektrycznej do 2033 r. W 2020 r. Chorwacja osiągnęła poziom wynoszący 28 % udziału energii ze źródeł odnawialnych w końcowym zużyciu energii brutto, przekraczając swój cel wynoszący 20 %. Chorwacja musi przyspieszyć działania na rzecz dekarbonizacji, w tym w przemyśle, zmniejszyć zależność od importu energii z Rosji oraz podjąć działania na rzecz wspierania integracji z jednolitym rynkiem. W 2021 r. przywóz gazu z Rosji stanowił 22 % łącznych dostaw gazu ziemnego, podczas gdy 57 % sprowadzano poprzez nowy terminal skroplonego gazu ziemnego (LNG) (działający od początku 2021 r.). Gaz i ropa naftowa stanowią odpowiednio 30,3 % i 33,7 % chorwackiego koszyka energetycznego. Zaleca się, aby nowa infrastruktura i inwestycje sieciowe związane z gazem były w miarę możliwości dostosowane do przyszłych wyzwań, tak aby w przyszłości łatwo było zapewnić im długoterminowy zrównoważony charakter poprzez dostosowanie ich do wykorzystania paliw zrównoważonych.

Jeśli chodzi o rozwijanie bezpiecznej i przystępnej cenowo energii odnawialnej, nadal istnieje znaczny potencjał w zakresie energii wiatrowej i słonecznej, które stanowią około 2,1 % koszyka energetycznego (z udziałem odpowiednio 13 % i 1 % całkowitej zainstalowanej zdolności wytwarzania energii elektrycznej), oraz w zakresie źródeł energii geotermalnej. Kluczowymi elementami poprawy efektywności systemu energetycznego, bezpieczeństwa dostaw i integracji rynku są: usprawnienie procedur

[21] Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej. Dz.U. L 231 z 30.6.2021, s. 159.

wydawania pozwoleń na odnawialne źródła energii, wspieranie rozwoju społeczności energetycznych i przyspieszenie inwestycji w odnawialne źródła energii, w tym przez gospodarstwa domowe i systemy na małą skalę.

Do wsparcia zielonej transformacji konieczna będzie dalsza modernizacja sieci przesyłowej i sieci dystrybucji energii elektrycznej, natomiast inwestycje w magazynowanie energii elektrycznej będą miały kluczowe znaczenie w kontekście zarządzania systemem energetycznym o wysokim udziale odnawialnych źródeł energii. Usprawnienia konieczne są również w sektorze ogrzewania i chłodzenia. Powinny one w szczególności polegać na przechodzeniu od systemów ciepłowniczych i systemów indywidualnego ogrzewania opartych na paliwach kopalnych do systemów opartych bezpośrednio na energii ze źródeł odnawialnych lub na energii elektrycznej wytwarzanej z takich źródeł.

(26) Jeżeli chodzi o efektywność energetyczną, konieczne są działania zmierzające do przyspieszenia renowacji budynków w ramach zasobów budowlanych, dostaw energooszczędnych mieszkań, w szczególności mieszkań socjalnych, oraz zastępowania kotłów gazowych i olejowych pompami ciepła i innymi bardziej oszczędnymi i ekologicznymi rozwiązaniami. Konieczne są ponadto dalsze działania, aby zmniejszyć zależność chorwackiego sektora transportu od ropy naftowej, w szczególności poprzez zwiększenie wykorzystania i dalszą ekologizację transportu publicznego, wykorzystanie inteligentnych systemów transportowych, rozbudowę na szerszą skalę stacji ładowania pojazdów elektrycznych i wodorowych oraz transportu, inwestowanie w infrastrukturę mobilności i zwiększenie upowszechnienia pojazdów bezemisyjnych i niskoemisyjnych. Realizacja celu pakietu „Gotowi na 55” będzie wymagać jeszcze większego poziomu ambicji w zakresie redukcji emisji gazów cieplarnianych oraz zwiększenia wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych i efektywności energetycznej.

(27) Chociaż przyspieszenie transformacji w kierunku neutralności klimatycznej i odchodzenia od paliw kopalnych spowoduje znaczne koszty restrukturyzacji w kilku sektorach, Chorwacja może skorzystać z mechanizmu sprawiedliwej transformacji w kontekście polityki spójności, aby złagodzić społeczno-gospodarcze skutki transformacji w najbardziej dotkniętych nimi regionach. By zwiększyć możliwości zatrudnienia i wzmocnić spójność społeczną Chorwacja może również wykorzystać Europejski Fundusz Społeczny Plus.

(28) W świetle dokonanej przez Komisję oceny Rada przeanalizowała program konwergencji na 2022 r., a jej opinia[22] znajduje odzwierciedlenie w zaleceniu 1 poniżej.

(29) 10 lipca 2020 r. kuna chorwacka została włączona do europejskiego mechanizmu kursowego II (ERM II) w ramach przygotowań do przyjęcia euro. Aby utrzymać stabilność gospodarczą i finansową oraz osiągnąć wysoki stopień trwałej konwergencji gospodarczej, władze Chorwacji zobowiązały się do wdrożenia konkretnych środków z zakresu polityki dotyczącej przeciwdziałania praniu pieniędzy, otoczenia działalności gospodarczej, zarządzania sektorem publicznym i sądownictwa. Postępy Chorwacji w spełnianiu wymogów niezbędnych do przyjęcia euro będą ocenione w sprawozdaniach z konwergencji na 2022 r. przygotowanych przez Komisję Europejską i Europejski Bank Centralny,

[22] Na podstawie art. 9 ust. 2 rozporządzenia Rady (WE) nr 1466/97.

NINIEJSZYM ZALECA Chorwacji podjęcie w latach 2022 i 2023 działań mających na celu:

1. W 2023 r. – zapewnienie, aby wzrost wydatków bieżących finansowanych ze środków krajowych był zgodny z ogólnie neutralnym kursem polityki, przy uwzględnieniu dalszego tymczasowego i ukierunkowanego wsparcia dla gospodarstw domowych i przedsiębiorstw najbardziej narażonych na podwyżki cen energii oraz dla osób uciekających z Ukrainy. Zapewnienie gotowości do dostosowania wydatków bieżących do zmieniającej się sytuacji. Rozszerzenie inwestycji publicznych na rzecz zielonej i cyfrowej transformacji oraz na rzecz bezpieczeństwa energetycznego, m.in. przez wykorzystanie RRF, REPowerEU i innych funduszy UE. W okresie po 2023 r. – prowadzenie polityki fiskalnej mającej na celu osiągnięcie rozważnej sytuacji fiskalnej w średnim okresie.

2. Kontynuowanie realizacji swojego planu odbudowy i zwiększania odporności zgodnie z kamieniami milowymi i wartościami docelowymi zawartymi w decyzji wykonawczej Rady z 20 lipca 2021 r. Przedłożenie dokumentów programowych dotyczących polityki spójności na lata 2021–2027 w celu sfinalizowania tych negocjacji z Komisją i rozpoczęcia wdrażania tych dokumentów.

3. Dywersyfikację importu paliw kopalnych i zmniejszenie ogólnej zależności od nich. Przyspieszenie wprowadzania odnawialnych źródeł energii, skupiając się w szczególności na energii wiatrowej, słonecznej i geotermalnej, w tym poprzez małoskalową produkcję energii ze źródeł odnawialnych oraz rozwijając wspólnoty energetyczne, zwłaszcza poprzez uproszczenie procedur wydawania zezwoleń administracyjnych i pozwoleń. Dalszą modernizację sieci przesyłowej i sieci dystrybucji energii elektrycznej oraz inwestowanie w magazynowanie energii elektrycznej. Zintensyfikowanie działań zmierzających do zmniejszenia zapotrzebowania na energię poprzez poprawę efektywności energetycznej, zwłaszcza budynków mieszkalnych, oraz do zmniejszenia zależności od paliw kopalnych w sektorach ogrzewania i transportu.

Sporządzono w Brukseli dnia […] r.

W imieniu Rady
Przewodniczący